

Türkmenistanyň Zähmet we ilaty durmuş taýdan goramak ministriň
2016-njy ýylyň 10-njy awgustynda çykaran 81-Ö belgili
B U Ý R U G Y

**Aýal-gyzlar we on sekiz ýaşyna ýetmedik adamlar üçin elde göterilýän we
ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklaryň bellenen aňryçäk kadalaryny
tassyklamak barada**

Türkmenistanyň Zähmet kodeksiniň 242-nji we 253-nji maddalaryny ýerine ýetirmek maksady bilen, **buýurýaryn:**

1. Aýal-gyzlar we on sekiz ýaşyna ýetmedik adamlar üçin elde göterilýän we ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklaryň bellenen aňryçäk kadalaryny tassyklamaly (goşulýar).

2. Türkmenistanyň ministrliklerine we pudaklaýyn dolandyryş edaralaryna Aýal-gyzlar we on sekiz ýaşyna ýetmedik adamlar üçin elde göterilýän we ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklaryň bellenen aňryçäk kadalarynyň tassyklanandygy barada habar bermeli.

3. Şu buýrugyň ýerine ýetirilişine gözegçilik etmegi Ministriň orunbasary M.Sylapowa tabşyrmaly.

Ministr

S. Akmämmedow

Türkmenistanyň Zähmet we ilaty
durmuş taýdan goramak ministrliginiň
2016-njy ýylyň 10-njy awgustynda
çykaran 81-Ö belgili buýrugy bilen
tassyklanyldy

**Aýal-gyzlar we on sekiz ýaşyna ýetmedik adamlar üçin
elde göterilýän we ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklaryň
bellenilen aňryçäk kadalary**

*Türkmenistanyň Saglygy goraýyş we derman senagaty ministrligi hem-
de “Türkmenstandartlary” baş döwlet gullugy bilen ylalaşyldy*

I. Umumy düzgünler

1. Şu Aýal-gyzlar we on sekiz ýaşyna ýetmedik adamlar üçin elde göterilýän we ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklaryň bellenen aňryçäk kadalary (mundan beýläk – Kadalar) Türkmenistanyň Zähmet kodeksiniň 242-nji we 253-nji maddalaryna laýyklykda işlenip taýýarlanyldy hem-de aýal-gyzlar we on sekiz ýaşyna ýetmedik adamlar üçin işiň (çalşygyň) dowamynda elde göterilýän we ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklaryň bellenen aňryçäk kadalaryny kesgitleýär.

2. Şu Kadalar guramaçylyk – hukuk we eýeçiligiň görnüşlerine garamazdan kärhanalar, edaralar we guramalar, şeýle hem hakyna tutma zähmeti ulanýan we işgär bilen zähmet gatnaşyklaryna girýän şahsy taraplar (mundan beýläk – iş beriji) üçin hökmanydyr.

**II. Aýal-gyzlar üçin elde göterilýän we ondan-oňa süýşürilýän
agyrlýklaryň bellenen aňryçäk kadalary**

3. Işiň (çalşygyň) dowamynda beýleki iş bilen gezekleşip (sagatda 2 gezege çenli) hemişe elde göterilýän we ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar – 10 kilogrammdan ýokary geçmeli däl.

4. Işiň (çalşygyň) dowamynda hemişe elde göterilýän we ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar we 1,5 metrden ýokary bolan beýiklige göterilýän agyrlyklar – 7 kilogrammdan ýokary geçmeli däl.

5. Işiň (çalşygyň) dowamynda elde ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklaryň jemi agramy – 3000 kilogrammdan ýokary geçmeli däl.

6. Işiň (çalşygyň) her bir sagadynyň dowamynda amala aşyrylýan iş hereketiniň ululygy, şulardan ýokary geçmeli däl:

1) iş ýeriň üstünden – 1750 kilogramm/metrden ýokary geçmeli däl;

2) ýeriň üstünden – 875 kilogramm/metrden ýokary geçmeli däl.

7. Arabalarda ýa-da konteýnerlerde elde ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar üçin sarp edilýän güýç – 10 kilogrammdan ýokary geçmeli däl.

**III. On sekiz ýaşyna ýetmedik adamlar üçin elde göterilýän we ondan-oňa
süýşürilýän agyrlyklaryň bellenen aňryçäk kadalary**

8. On sekiz ýaşyna ýetmedik adamlar üçin şu Kadalaryň 9-njy we 10-njy bölümlerinde göz önünde tutulan kadalaryň çäklerinde elde göterilýän we ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar, diňe olaryň hemişe ýerine ýetirýän hünär işi bilen gös-göni bagly bolan ýagdaýda rugsat berilýär.

9. On alty ýaşdan on sekiz ýaş çenli adamlar üçin her bir aýry işgäriň elde göterýän we ondan-oňa süýşürýän agyrlyklaryň şu aşakdaky bellenilen aňryçäk kadalaryna laýyklykda rugsat berilýär:

1) elde agyrlyklary bir gezek götermek:

a) erkek adamlar üçin – 16,4 kilogrammdan ýokary geçmeli däl;

b) aýal-gyzlar üçin – 10 kilogrammdan ýokary geçmeli däl.

2) işiň (çalşygyň) dowamynda hemişe elde göterilýän we ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar:

a) erkek adamlar üçin – 4 kilogrammdan ýokary geçmeli däl;

b) aýal-gyzlar üçin – 3 kilogrammdan ýokary geçmeli däl.

3) işiň (çalşygyň) 1/3 böleginiň dowamynda hemişe elde göterilýän we ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar (sagatda 2 gezekden köp):

a) erkek adamlar üçin – 13 kilogrammdan ýokary geçmeli däl;

b) aýal-gyzlar üçin – 6 kilogrammdan ýokary geçmeli däl.

4) işiň (çalşygyň) 1/3 böleginiň dowamynda beýleki iş bilen gezekleşip (sagatda 2 gezege çenli) hemişe elde göterilýän we ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar:

a) erkek adamlar üçin – 18 kilogrammdan ýokary geçmeli däl;

b) aýal-gyzlar üçin – 8 kilogrammdan ýokary geçmeli däl.

5) işiň (çalşygyň) dowamynda elde ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklaryň jemi agramy (iş ýeriň üstünden göterilende):

a) erkek adamlar üçin – 1500 kilogrammdan ýokary geçmeli däl;

b) aýal-gyzlar üçin – 500 kilogrammdan ýokary geçmeli däl.

6) işiň (çalşygyň) dowamynda elde ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklaryň jemi agramy (ýeriň üstünden göterilende):

a) erkek adamlar üçin – 730 kilogrammdan ýokary geçmeli däl;

b) aýal-gyzlar üçin – 250 kilogrammdan ýokary geçmeli däl.

7) relsler boýunça hereket edýän wagonetkalarda elde ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar:

a) erkek adamlar üçin – 492 kilogrammdan ýokary geçmeli däl;

b) aýal-gyzlar üçin – 328 kilogrammdan ýokary geçmeli däl.

Ýapgyt tekizlik boýunça wagonetkalarda elde ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar üçin aňryçäk galşyň çägi (ýagny, galşyň iň ýokary beýikliginiň ýoluň uzynlygyna bolan gatnaşygy) 0,01-den köp bolmaly däl.

8) bir tekerli galtaklarda elde ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar:

a) erkek adamlar üçin – 49,2 kilogrammdan ýokary geçmeli däl;

b) aýal-gyzlar üçin – gadagan.

Bir tekerli galtaklarda elde ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar diňe togalanýan tagtalar boýunça hereket edilende rugsat berlip, onda aňryçäk galşyň çägi (ýagny,

galşyň iň ýokary beýikliginiň ýoluň uzynlygyna bolan gatnaşygy) 0,02-den köp bolmaly däl.

9) iki tekerli arabalarda elde ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar:

a) erkek adamlar üçin – düz ýer boýunça (aňryçäk galşyň çägi 0,02-den köp bolmadyk) elde ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar 114,8 kilogrammdan ýokary geçmeli däl we düz däl ýer ýa-da köpri boýunça (aňryçäk galşyň çägi 0,01-den köp bolmadyk) elde ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar 57,4 kilogrammdan ýokary geçmeli däl;

b) aýal-gyzlar üçin – gadagan.

10) üç we dört tekerli arabalarda elde ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar:

a) erkek adamlar üçin – 82 kilogrammdan ýokary geçmeli däl;

b) aýal-gyzlar üçin – 57,4 kilogrammdan ýokary geçmeli däl.

Üç we dört tekerli arabalarda elde ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar diňe düz ýer – ýoldüşekli, tagtaly, plitkaly we şulara meňzeşler boýunça hereket edilende rugsat berlip – onda aňryçäk galşyň çägi (ýagny, galşyň iň ýokary beýikliginiň ýoluň uzynlygyna bolan gatnaşygy) 0,02-den köp bolmaly däl.

11) arabalarda ýa-da konteýnerlerde elde ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar üçin sarp edilýän güýç, şulardan ýokary geçmeli däl:

a) erkek adamlar üçin – 18 kilogrammdan ýokary geçmeli däl;

b) aýal-gyzlar üçin – 8 kilogrammdan ýokary geçmeli däl.

10. On alty ýaşyna ýetmedik adamlary bellenen aňryçäk kadalar boýunça her bir aýry işgäriň elde göterýän we ondan-oňa süýşürýän agyrlyklaryň şu aşakdaky usullaryna aýratyn ýagdaýlarda çekmek rugsat berilýär:

1) elde agyrlyklary bir gezek götermek:

a) erkek adamlar üçin – 8,2 kilogrammdan ýokary geçmeli däl;

b) aýal-gyzlar üçin – 5 kilogrammdan ýokary geçmeli däl.

2) işiň (çalşygyň) dowamynda hemişe elde göterilýän we ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar:

a) erkek adamlar üçin – 3 kilogrammdan ýokary geçmeli däl;

b) aýal-gyzlar üçin – 2 kilogrammdan ýokary geçmeli däl.

3) işiň (çalşygyň) 1/3 böleginiň dowamynda hemişe elde göterilýän we ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar (sagatda 2 gezekden köp):

a) erkek adamlar üçin – 7 kilogrammdan ýokary geçmeli däl;

b) aýal-gyzlar üçin – 4 kilogrammdan ýokary geçmeli däl.

4) işiň (çalşygyň) 1/3 böleginiň dowamynda beýleki iş bilen gezekleşip (sagatda 2 gezege çenli) hemişe elde göterilýän we ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar:

a) erkek adamlar üçin – 13 kilogrammdan ýokary geçmeli däl;

b) aýal-gyzlar üçin – 5 kilogrammdan ýokary geçmeli däl.

5) işiň (çalşygyň) dowamynda elde ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklaryň jemi agramy (iş ýeriň üstünden göterilende):

a) erkek adamlar üçin – 500 kilogrammdan ýokary geçmeli däl;

b) aýal-gyzlar üçin – 200 kilogrammdan ýokary geçmeli däl.

6) işiň (çalşygyň) dowamynda elde ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklaryň jemi agramy (ýeriň üstünden göterilende):

a) erkek adamlar üçin – 250 kilogrammdan ýokary geçmeli däl;
b) aýal-gyzlar üçin – 100 kilogrammdan ýokary geçmeli däl.
7) relsler boýunça hereket edýän wagonetkalarda elde ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar:

a) erkek adamlar üçin – 246 kilogrammdan ýokary geçmeli däl;
b) aýal-gyzlar üçin – 164 kilogrammdan ýokary geçmeli däl.
Ýapgyt tekizlik boýunça wagonetkalarda elde ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar üçin aňryçäk galşyň çägi (ýagny, galşyň iň ýokary beýikliginiň ýoluň uzynlygyna bolan gatnaşygy) 0,01-den köp bolmaly däl.

8) üç we dört tekerli arabalarda elde ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar:

a) erkek adamlar üçin – 41 kilogrammdan ýokary geçmeli däl;
b) aýal-gyzlar üçin – 28,7 kilogrammdan ýokary geçmeli däl.

Üç we dört tekerli arabalarda elde ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar diňe düz ýer – ýoldüşekli, tagtaly, plitkaly we şulara meňzeşler boýunça hereket edilende rugsat berlip – onda aňryçäk galşyň çägi (ýagny, galşyň iň ýokary beýikliginiň ýoluň uzynlygyna bolan gatnaşygy) 0,02-den köp bolmaly däl.

9) arabalarda ýa-da konteýnerlerde elde ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklar üçin sarp edilýän güýç, şulardan ýokary geçmeli däl:

a) erkek adamlar üçin – 13 kilogrammdan ýokary geçmeli däl;
b) aýal-gyzlar üçin – 5 kilogrammdan ýokary geçmeli däl.

IV. Jemleýji düzgünler

11. Elde göterilýän we ondan-oňa süýşürilýän agyrlyklaryň agramyna gabyň we gaplamanyň agramy, şeýle hem olary götermek we ondan-oňa süýşürmek üçin gurluşlaryň (ýagny, wagonetkalaryň, arabalaryň, galtaklaryň we şulara meňzeşleriň) agramlylygy hem girýär.

12. Şu Kadalary berjaý etmek jogapkärçiligi iş berijiniň üstüne ýüklenilýär.

Türkmenistanyň Adalat ministrligi tarapyndan
2016-njy ýylyň 26-njy awgustynda bellige alyndy.
Bellige alyş sany 1006.